

ZAKON O SPOLJNOJ TRGOVINI

DIO PRVI

OSNOVNE ODREDBE

Predmet regulative

Član 1

Ovaj zakon uređuje spoljnu trgovinu robom i uslugama.

Definicije

Član 2

Pojedini pojmovi, u smislu ovog zakona, imaju sljedeća značenja:

- 1) spoljna trgovina je svaki oblik trgovine, ekonomske aktivnosti, ugovora, transakcije i druge aktivnosti koja podrazumjeva kretanje robe, drugih materijalnih i nematerijalnih stvari i svojinskih prava, kao i usluga, koji se obavlja između teritorije Republike i država, odnosno teritorija izvan teritorije Republike;
- 2) nacionalni tretman:
 - u odnosu na robu podrazumijeva da uvezena roba podliježe mjerama kojima podliježe slična domaća roba, odnosno da uvezena roba ima tretman koji nije nepovoljniji od tretmana domaće robe;
 - u odnosu na usluge podrazumijeva da sve mjere koje utiču na usluge koje potiču iz strane države ili teritorije, kao i na lica koja pružaju takve usluge ne mogu biti nepovoljnije od mjera koje se primjenjuju na pružanje sličnih usluga od strane domaćih lica;
- 3) tretman najpovlašćenije nacije:
 - u odnosu na robu podrazumijeva da roba uvezena iz jedne države ili teritorije uživa tretman koji nije nepovoljniji od tretmana slične robe koja se uvozi iz bilo koje druge države ili teritorije;
 - u odnosu na usluge podrazumijeva tretman usluga koje potiču iz jedne države ili teritorije, kao i lica koja pružaju takve usluge, koji nije nepovoljniji od tretmana sličnih usluga i lica iz bilo koje druge države koja pružaju slične usluge;
- 4) lice je fizičko ili pravno lice;
- 5) domaće lice je:
 - a) fizičko lice koje ima prebivalište ili boravište na teritoriji Republike Crne Gore (u daljem tekstu: Republika);
 - b) pravno lice koje ima sjedište na teritoriji Republike;
 - c) dio stranog društva na teritoriji Republike koje je:
 - 1) registrovano u skladu sa propisima Republike;
 - 2) posluje na registrovanoj adresi u Republici;
 - 3) vodi posebne poslovne knjige na toj adresi;
- 6) strano lice je:
 - a) fizičko lice koje ima prebivalište van teritorije Republike;
 - b) pravno lice koje ima sjedište van teritorije Republike;
- 7) roba je svaka materijalna, pokretna stvar, ali ne i hartije od vrijednosti, poslovna dokumentacija ili gotovina;
- 8) izvoz robe je prenošenje ili isporuka robe sa teritorije Republike u stranu državu ili na stranu teritoriju u skladu sa carinskim propisima;
- 9) uvoz robe je unošenje ili isporuka robe iz druge države ili sa druge teritorije na teritoriju Republike u skladu sa carinskim propisima;
- 10) tranzit je transport robe preko teritorije Republike bez stavljanja u promet takve robe u Republici u skladu sa carinskim propisima;
- 11) restriktivna mjera je svako ograničenje, količinsko ograničenje, posebna naknada (osim carina, domaćeg poreza ili administrativne naknade za pružene usluge), uslov, dozvola,

- odobrenje ili druga mjera državnog organa koja za posljedicu ima ograničenje spoljne trgovine, osim tehničkih propisa;
- 12) količinsko ograničenje je najveći ukupan obim ili količina određene robe, koji se može izvesti ili uvesti u predviđenom roku, uključujući i zabranu izvoza, odnosno uvoza;
 - 13) kvota je udio u ukupnom obimu ili količini izvoza ili uvoza dodijeljen određenom licu ili grupi lica (izvozniciima ili uvozniciima);
 - 14) dozvola je odobrenje izdato u upravnom postupku, na zahtjev zainteresovanog lica, koje predstavlja prethodni uslov za uvoz ili izvoz;
 - 15) državni organ je organ izvršne vlasti, javna ustanova, ministarstvo, agencija ili bilo koje drugo tijelo državne vlasti koje vrši zakonodavnu, izvršnu ili sudsku vlast.

Osnovni principi

Član 3

- (1) Spoljna trgovina je slobodna i može se ograničiti samo pod uslovima propisanim ovim zakonom.
- (2) Svako lice može se baviti spoljnom trgovinom u skladu sa svojom pravnom i poslovnom sposobnošću, odnosno u skladu sa propisima koji uređuju obavljanje djelatnosti.
- (3) Ništav je pravni akt organa uprave kojim se ograničava spoljna trgovina suprotno odredbama ovog zakona.
- (4) Postupci preduzeti u skladu sa odredbama ovog zakona ne mogu se sprovesti tako da ograničavaju spoljnu trgovinu ili da predstavljaju prikrivenu zaštitu domaćih proizvoda.

Nadležni organ za propisivanje restriktivnih mjera

Član 4

Vlada Republike Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) je nadležna za propisivanje restriktivnih mjera.

Uslovi za propisivanje restriktivnih mjera

Član 5

- (1) Vlada uvodi restriktivnu mjeru samo ako je:
 - 1) izričito propisana ovim zakonom;
 - 2) ta mjera neophodna za postizanje svrhe predviđene ovim zakonom;
 - 3) vrsta i oblast primjene restriktivne mjere svedena na minimum neophodan za postizanje svrhe.
- (2) Restriktivna mjera iz stava 1 ovog člana ukida se ili se oblast njene primjene sužava kad prestanu da postoje razlozi za njeno uvođenje, odnosno kad se promijene uslovi za njenu primjenu.

Transparentnost

Član 6

- (1) Restriktivna mjera ne može stupiti na snagu prije isteka roka od 30 dana od dana njenog objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore", osim ako ovim zakonom nije drukčije određeno.
- (2) Organ državne uprave nadležan za poslove spoljne trgovine (u daljem tekstu: nadležni organ) pruža informacije o primjeni ovog zakona na zahtjev zainteresovanog lica u pisanoj formi.
- (3) Vlada posebnom odlukom ustanovljava, ažurira i objavljuje Kontrolnu listu za izvoz i uvoz koja sadrži informacije o robi čiji je izvoz i uvoz neograničen, kao i informacije o robi čiji je izvoz i uvoz na bilo koji način ograničen u skladu sa odredbama ovog zakona.

Pravo na žalbu

Član 7

- (1) Na postupke koji se vode u skladu sa ovim zakonom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak, ukoliko ovim zakonom nije drukčije propisano.
- (2) Odluke u upravnom postupku u skladu sa ovim zakonom donosi nadležni organ iz člana 6 stav 2 ovog zakona.
- (3) Protiv odluka iz stava 2 ovog člana može se izjaviti žalba.

(4) Protiv odluke donijete po žalbi iz stava 3 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Povjerljivi podaci

Član 8

- (1) Podaci koji su po svojoj prirodi povjerljivi, ili su pribavljeni od učesnika u postupku koji se vodi u skladu sa ovim zakonom kao povjerljivi, uz prihvatljivo obrazloženje, tretiraju se kao povjerljivi.
- (2) Podaci koji su po svojoj prirodi povjerljivi iz stava 1 ovog člana uključuju podatke čije otkrivanje bi dalo značajnu prednost konkurenciji ili bi to imalo značajan negativan efekat na učesnika u postupku koji je dostavio podatke ili na lice od koga su ti podaci dobijeni.
- (3) Organ koji vodi postupak, odnosno službena lica, ne mogu otkrivati podatke koji su pribavljeni u skladu sa ovim zakonom ili uredbom za primjenu ovog zakona, za koje je lice koje je podatke dostavilo zahtjevalo da budu tretirani kao povjerljivi, bez izričite saglasnosti tog lica.

Administrativne naknade

Član 9

- (1) Administrativne naknade u vezi sa uvozom i izvozom mogu biti propisane samo ako su neophodne radi naknade troškova za stvarno pružene usluge. Iznos administrativne naknade ne može biti viši od približnih stvarnih troškova za pružene usluge i ne može predstavljati posrednu zaštitu domaćih proizvoda ili sredstvo za prikupljanje fiskalnih prihoda.
- (2) Vlada određuje visinu naknade za usluge koje se redovno i na ustaljen način pružaju u vezi sa spoljnom trgovinom.
- (3) Sredstva naplaćena u skladu sa stavom 1 ovog člana su prihod budžeta Republike.

Rješavanje sporova

Član 10

- (1) Učesnici u spoljnoj trgovini mogu ugovoriti mjerodavno pravo, kao i nadležnost suda ili arbitraže .
- (2) Ako nije ugovoreno mjerodavno pravo, odnosno nadležnost za rješavanje sporova utvrđuje se u skladu sa opštim principima međunarodnog privatnog prava.
- (3) U slučaju iz stava 2 ovog člana, kad spor nastane iz posla u kome je jedna od ugovornih strana Vlada ili državni organ, ugovorna strana - strano lice može da se obrati Dodatnom tijelu Međunarodnog centra za rješavanje investicionih sporova (ICSID) radi rješenja spora u skladu sa pravilima tog Centra.
- (4) Do pristupa Konvenciji međunarodnog centra za rješavanje investicionih sporova (ICSID) domaće i strane arbitraže mogu da primjenjuju dodatna pravila ICSID Konvencije za zemlje koje nijesu potpisnice ICSID Konvencije.

DIO DRUGI

SPOLJNA TRGOVINA ROBOM

GLAVA I

UVOZ I IZVOZ

Pravo na uvoz i izvoz robe

Član 11

Pod uslovima propisanim ovim zakonom ili propisima donijetim na osnovu ovog zakona svako lice može da uvozi ili izvozi robu, odnosno predmete, a naročito:

- 1) robu namijenjenu daljoj prodaji, aktivnom ili pasivnom oplemenjivanju ili nekoj drugoj komercijalnoj transakciji, u skladu sa propisima za obavljanje djelatnosti;
- 2) robu, odnosno predmete za lične, porodične, odnosno sopstvene potrebe pravnih lica;
- 3) robu neophodnu za obavljanje djelatnosti (preduzetnici, poljoprivrednici i fizička lica koja obavljaju profesionalne djelatnosti ili pružaju usluge).

Nacionalni tretman

Član 12

- (1) Strana lica koja se bave uvozom i izvozom robe u skladu sa odredbama ovog zakona imaju tretman domaćih lica.
- (2) Uvezena roba uživa tretman domaće robe.

Tretman najpovlašćenije nacije

Član 13

- (1) Uvezena i izvezena roba podliježe tretmanu najpovlašćenije nacije na osnovu međunarodnog sporazuma obavezujućeg za Republiku ili na osnovu odluke Vlade.
- (2) Tretman najpovlašćenije nacije iz stava 1 ovog člana ne obuhvata pogodnosti dodijeljene susjednoj državi ili teritoriji u cilju olakšavanja pograničnog prometa, niti pogodnosti koje proizilaze iz bilateralnog ili multilateralnog sporazuma o zoni slobodne trgovine ili carinskoj uniji, kao ni onih koji proizilaze iz prelaznih sporazuma o formiranju zone slobodne trgovine ili carinske unije.

Zabrana uvoza

Član 14

- (1) Roba čiji je promet zabranjen propisima Republike ne može biti predmet uvoza, privremenog uvoza ili tranzita na teritoriji Republike.
- (2) Vlada može da zabrani uvoz, privremeni uvoz ili tranzit robe čiji je promet zabranjen propisima zemlje izvoza, porijekla ili destinacije takve robe.

GLAVA II

KOLIČINSKA OGRANIČENJA I DOZVOLE

1. KOLIČINSKA OGRANIČENJA

Uslovi za uvođenje

Član 15

- (1) Vlada može da uvede količinsko ograničenje izvoza samo:
 - 1) u slučaju kritične nestašice bitnih proizvoda u Republici ili potrebe za otklanjanjem posljedica takve nestašice;
 - 2) radi zaštite neobnovljivih prirodnih bogatstava, ako se ograničavanje izvoza primjenjuje uporedo sa ograničavanjem domaće proizvodnje ili potrošnje.
- (2) Vlada može da uvede količinsko ograničenje uvoza kao mjeru zaštite od prekomjernog uvoza u skladu sa odredbama čl. 44 - 50 ovog zakona.

Obavještenje o količinskom ograničenju

Član 16

Nadležni organ objavljuje ukupnu vrijednost ili količinu robe čiji je izvoz, odnosno uvoz dozvoljen u skladu sa odredbama ovog zakona, u toku određenog vremenskog perioda, kao i sve promjene u pogledu obima ili vrijednosti izvoza, odnosno uvoza.

Raspodjela kvota

Član 17

- (1) Nadležni organ raspodjeljuje kvote za izvoz, odnosno uvoz na osnovu javnog poziva za podnošenje zahtjeva za dodjelu kvota. Javni poziv se mora objaviti najmanje osam dana prije raspodjele kvota.

- (2) Nadležni organ odlučuje o raspodjeli kvota u skladu sa objektivnim i racionalnim kriterijumima i uslovima koji su definisani javnim pozivom i koji ne mogu imati za cilj ili posljedicu narušavanje konkurencije, uključujući i:
- 1) ekonomski opravdanu količinu robe obuhvaćenu kvotom;
 - 2) učinak podnosioca zahtjeva, odnosno stepen iskorišćenosti ranije dodijeljenih kvota;
 - 3) mogućnost dodjele kvota licima kojima ranije nijesu dodjeljivane.
- (3) Odluka o dodjeli kvote sadrži uslove pod kojim se kvota dodjeljuje, kao i period u kome se kvota može iskoristiti, koji ne može biti duži od jedne godine.
- (4) Ako lice kome je dodijeljena kvota ne koristi kvotu u skladu sa uslovima iz stava 3 ovog člana, nadležni organ može da stavi van snage odluku o dodjeli kvote i dodijeli kvotu drugom licu, u skladu sa raspisanim javnim pozivom iz stava 1 ovog člana.
- (5) Broj isporuka tokom perioda u kome se kvota može iskoristiti nije ograničen.
- (6) Uvoznik bira državu iz koje će uvesti robu, a izvoznik državu u koju će robu izvesti.

Zabrana prenošenja kvote

Član 18

Lice kome je dodijeljena kvota ne može tu kvotu prenijeti na drugo lice, niti drugom licu može dozvoliti korišćenje takve kvote.

2. DOZVOLE

Osnovno pravilo

Član 19

- (1) Vlada može, u skladu sa ovim zakonom, da propiše dozvole za uvoz, izvoz ili tranzit određene robe, na osnovu objektivnih i racionalnih kriterijuma, uslova i postupaka.
- (2) Vlada može da propiše dozvole i u administrativne ili statističke svrhe (u daljem tekstu: automatska dozvola), vodeći pri tome računa da se time ne ograničava spoljna trgovina. Sistem automatskih dozvola ostaje na snazi do promjene uslova koji su doveli do njihovog uvođenja, odnosno dok se predviđeni administrativni ciljevi ne mogu ostvariti na pogodniji način.

Uslovi za propisivanje dozvole za uvoz i tranzit

Član 20

Vlada može da propiše dozvolu za uvoz ili tranzit samo kada je to potrebno radi:

- 1) zaštite života i zdravlja ljudi, životinja i biljaka;
- 2) zaštite nacionalne bezbjednosti;
- 3) zaštite životne sredine ili neobnovljivih prirodnih bogatstava;
- 4) zaštite javnog morala;
- 5) zaštite prava intelektualne svojine;
- 6) sprovođenja posebnih pravila trgovine zlatom i srebrom.

Uslovi za propisivanje dozvole za izvoz

Član 21

Vlada može da propiše dozvolu za izvoz samo kada je to potrebno radi:

- 1) zaštite nacionalnog, umjetničkog, kulturnog, istorijskog i arheološkog blaga;
- 2) zaštite ugroženih biljnih i životinjskih vrsta;
- 3) zaštite nacionalne bezbjednosti;
- 4) zaštite životne sredine ili neobnovljivih prirodnih bogatstava;
- 5) zaštite prava intelektualne svojine;
- 6) sprovođenja posebnih pravila trgovine zlatom i srebrom.

Nadležni organ za izdavanje dozvola

Član 22

- (1) Nadležni organ odlučuje o zahtjevima za izdavanje dozvole za uvoz, tranzit ili izvoz.

- (2) U postupku odlučivanja o zahtjevu za izdavanje dozvole iz stava 1 ovog člana, ukoliko je to potrebno, mogu se pribavljati mišljenja drugih državnih organa.
- (3) Izuzetno od stava 1 ovog člana:
- 1) organ državne uprave nadležan za poslove kulture odlučuje o zahtjevu za izdavanje dozvole za izvoz predmeta od umjetničkog, kulturnog, istorijskog i arheološkog značaja;
 - 2) organ državne uprave nadležan za poslove zaštite zdravlja biljaka i životinja odlučuje o zahtjevu za izdavanje dozvole za uvoz biljaka i životinja, proizvoda biljnog i životinjskog porijekla i druge robe koja može biti nosilac ili prenosilac štetnih organizama za biljke i uzročnika bolesti i zoonoza koje mogu da ugroze zdravlje životinja i ljudi;
 - 3) organ državne uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine odlučuje o zahtjevu za izdavanje dozvole za uvoz, tranzit ili izvoz opasnog otpada, kao i rijetkih biljnih i životinjskih vrsta;
 - 4) organ državne uprave nadležan za poslove zaštite zdravlja odlučuje o zahtjevu za izdavanje dozvole za uvoz lijekova, medicinskih sredstava i druge robe koja se koristi u medicinske svrhe.

Rok za donošenje odluke o zahtjevu za izdavanje dozvole

Član 23

- (1) Ako se o zahtjevu za izdavanje dozvole odlučuje prema redosljedu prijema, rok za odlučivanje o zahtjevu za izdavanje dozvole za uvoz, tranzit ili izvoz ne može biti duži od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva.
- (2) Ako se o više podnijetih zahtjeva za izdavanje dozvole odlučuje istovremeno, rok za odlučivanje ne može biti duži od 30 dana od isteka roka određenog za podnošenje zahtjeva.

Uslovi za izdavanje dozvole

Član 24

- (1) Dozvola sadrži uslove koje imalac dozvole mora da ispuni i obrazloženje.
- (2) Bliže uslove za izdavanje dozvole za uvoz, izvoz ili tranzit određene robe utvrđuje Vlada.
- (3) Dozvola se može izdati za jednu ili više vrsta robe.
- (4) Izuzetno od stava 3 ovog člana:
 - 1) za poljoprivredne proizvode i drugu robu koja može biti prenosilac bolesti ili štetočina koje mogu ugroziti život i zdravlje biljaka i životinja u Republici, dozvola se izdaje samo za jednu vrstu robe;
 - 2) u slučaju predmeta od umjetničkog, kulturnog i arheološkog značaja, dozvola se izdaje za svaki pojedini predmet, odnosno jedna dozvola za više predmeta ako čine jedinstvenu pošiljku.

Formalni nedostaci

Član 25

- (1) Zahtjev za izdavanje dozvole ne može biti odbijen zbog formalnih nedostataka u zahtjevu koji ne mijenjaju osnovne podatke sadržane u dokumentaciji.
- (2) Odluka kojom se odbija zahtjev za izdavanje dozvole dostavlja se podnosiocu zahtjeva u pisanoj formi.

Oduzimanje dozvole

Član 26

- (1) Organ koji je izdao dozvolu može dozvolu oduzeti, ako:
 - 1) je u skladu sa ovim zakonom, poslije izdavanja dozvole, donijeta odluka o zabrani uvoza ili izvoza robe za koju je dozvola izdata;
 - 2) lice kome je dozvola izdata prekrši uslove pod kojima je dozvola izdata;
 - 3) su prilikom izdavanja dozvole prekršene odredbe ovog zakona ili drugih propisa;
 - 4) je odluka zasnovana na netačnim podacima ili prevari.
- (2) U slučaju iz stava 1 tačka 1 ovog člana, dozvola se ne može oduzeti za već ugovorene količine robe koje su plaćene ali nijesu isporučene, osim u slučaju pojave štetočina, bolesti životinja i biljaka u Republici, u slučaju izvoza poljoprivrednih proizvoda, odnosno u slučaju uvoza

poljoprivrednih proizvoda u državi izvoza koji za posljedicu može da ima pojavu neprihvatljivog rizika po zdravlje ljudi, životinja i biljaka.

Period važenja dozvole

Član 27

- (1) Dozvola važi u periodu na koji se izdaje, a najduže godinu dana. Broj isporuka tokom tog perioda nije ograničen.
- (2) Nadležni organ vodi evidenciju o izdatim dozvolama.
- (3) Sadržaj i način vođenja evidencije o izdatim dozvolama propisuje nadležni organ.

Član 27a

- (1) Automatska dozvola se izdaje odmah po prijemu zahtjeva, ukoliko je to moguće, a najkasnije u roku od 10 radnih dana od dana prijema zahtjeva. Automatska dozvola se može izdati i u vidu zabilježbe na primjerku podnijetog zahtjeva koja sadrži poseban djelovodni broj.
- (2) Automatska dozvola se izdaje svakom podnosiocu zahtjeva koji uz zahtjev, podnijet u bilo koje vrijeme prije stavljanja robe u odgovarajući carinski postupak, prilaže i dokaz o uplati naknade za izdavanje dozvole, ukoliko je plaćanje naknade propisano.
- (3) Automatska dozvola važi godinu dana, s tim što se njena važnost, na zahtjev lica kome je dozvola izdata, automatski produžava za sljedeći jednogodišnji period. Važnost može biti produžavana neograničen broj puta.

GLAVA III

POSEBNI USLOVI

Sertifikati

Član 28

- (1) Kad ugovor, domaći ili inostrani propisi ili međunarodni sporazum predviđa da robu prilikom izvoza ili uvoza prate sertifikati ili ovjerene isprave za čije izdavanje, odnosno ovjeru nije određena nadležnost posebnog organa, te sertifikate izdaje, odnosno isprave ovjerava organ koji odredi Vlada.
- (2) Vlada propisuje način izdavanja sertifikata i ovjere isprava iz stava 1 ovog člana.

Veterinarski, sanitarni i fitosanitarni uslovi

Član 29

- (1) Uvoz, tranzit i izvoz životinja, biljaka, proizvoda životinjskog ili biljnog porijekla i druge robe koja može biti nosilac ili prenosilac biljnih štetočina i bolesti koje mogu da ugroze zdravlje životinja i ljudi iz pojedine države ili njenog dijela može se zabraniti na osnovu međunarodnih preporuka i uputstava, dostupnih naučnih dokaza, kao i na osnovu stanja zdravlja životinja i biljaka u toj državi ili njenom dijelu, u odnosu na stanje u Republici.
- (2) Uvoz, tranzit i izvoz robe podliježe ispunjenju veterinarskih, sanitarnih i fitosanitarnih uslova, ako je to propisano za pojedinu vrstu robe, u skladu sa zakonom.

Tehnički propisi

Član 30

- (1) Usaglašenost sa tehničkim propisima koji se primjenjuju u Republici može biti propisana kao uslov za uvoz robe.
- (2) Tehnički propis, u smislu stava 1 ovog člana, utvrđuje obavezne kriterijume za stavljanje u promet robe u cilju zaštite bezbjednosti, života, zdravlja i sigurnosti ljudi, biljaka i životinja, zaštite životne sredine. Tehnički propisi se primjenjuju bez obzira na porijeklo robe i obuhvataju osobine, tehničke specifikacije, terminologiju, simbole, pakovanje, označavanje, kao i proces ili metod proizvodnje robe.

- (3) Usaglašenost sa standardima ne može biti propisana kao uslov za uvoz robe, osim u slučaju kada je standard dio tehničkog propisa iz stava 1 ovog člana.

DIO TREĆI

SPOLJNA TRGOVINA USLUGAMA

Predmet regulative

Član 31

- (1) Spoljna trgovina uslugama, u smislu ovog zakona, je pružanje usluga:
- 1) sa teritorije Republike na teritoriju druge države, odnosno sa teritorije druge države na teritoriju Republike;
 - 2) domaćeg lica stranom licu na teritoriji Republike;
 - 3) domaćeg lica putem komercijalnog prisustva u drugoj državi, odnosno stranog lica putem komercijalnog prisustva u Republici;
 - 4) domaćeg fizičkog lica na teritoriji druge države, odnosno stranog fizičkog lica na teritoriji Republike.
- (2) Komercijalno prisustvo, u smislu stava 1 tačka 3 ovog člana, je bilo koja vrsta poslovne ili profesionalne organizacione forme.
- (3) Usluge pružene u vršenju javnih usluga ne smatraju se uslugama u smislu stava 1 ovog člana.

Tretman najpovlašćenije nacije

Član 32

Na usluge koje pružaju strana lica u Republici primjenjuje se tretman najpovlašćenije nacije na osnovu međunarodnog sporazuma obavezujućeg za Republiku ili odluke Vlade.

Nacionalni tretman

Član 33

Strana lica koja pružaju usluge u Republici uživaju nacionalni tretman na osnovu međunarodnog sporazuma obavezujućeg za Republiku, odnosno na način i pod uslovima utvrđenim propisima koji regulišu pružanje pojedinih vrsta usluga.

DIO ČETVRTI

MJERE ZAŠTITE

Opšta odredba

Član 34

- (1) Vlada može da uvede mjere zaštite na uvoz ili izvoz robe u skladu sa odredbama čl. 35 - 50 ovog zakona, i to:
- 1) antidampinške carine;
 - 2) kompenzatorne carine;
 - 3) mjere za zaštitu od prekomjernog uvoza.
- (2) Bliže uslove i postupak za primjenu posebnih mjera iz stava 1 ovog člana utvrđuje Vlada, poštujući odredbe sadržane u odgovarajućim sporazumima Svjetske trgovinske organizacije i propisima Evropske Unije.

1. ANTIDAMPINŠKE I KOMPENZATORNE CARINE

Definicije pojmova

Član 35

Pojedini pojmovi, u smislu odredaba čl. 35 - 43 ovog zakona, imaju sljedeća značenja:

- 1) damping je uvoz robe u Republiku po cijeni nižoj od normalne vrijednosti te robe, koji izaziva ili prijeteći da izazove znatnu štetu postojećoj proizvodnoj grani ili znatnije usporava stvaranje proizvodne grane;
- 2) antidampinška carina je posebna carina na uvoz robe koja se uvodi radi poništavanja efekta dampinga;
- 3) normalna vrijednost robe je cijena istovjetne robe na tržištu države izvoznice, u uobičajenom toku trgovine, koja se formira u uslovima slobodne konkurencije, odnosno ako se roba ne prodaje na tržištu države izvoznice, normalna vrijednost se određuje na osnovu cijene takve robe koja se izvozi u treću državu, čiji tržišni uslovi su uporedivi sa tržišnim uslovima u Republici ili na osnovu proizvodne cijene takve robe u zemlji porijekla, uvećanom za iznos uobičajenih troškova i profita;
- 4) kompenzatorna carina je posebna carina na uvoz robe koja se uvodi radi poništavanja efekta subvencije koju država porijekla, odnosno izvoza posredno ili neposredno, odobrava za proizvodnju ili izvoz te robe u Republiku;
- 5) subvencija je posredan ili neposredan materijalni doprinos države porijekla, odnosno izvoza robe u korist proizvođača ili izvoznika, osim ako je u pitanju materijalni doprinos koji je u skladu sa odgovarajućim Sporazumima STO;
- 6) Proizvodna grana su svi domaći proizvođači sličnog proizvoda, odnosno proizvođači čija ukupna proizvodnja sličnog proizvoda predstavlja pretežni dio ukupne domaće proizvodnje takvog proizvoda, osim u slučaju iz člana 37 stav 3 ovog zakona."
- 7) Slični proizvodi su proizvodi koji su identični, odnosno jednaki u svakom pogledu sa proizvodom koji je predmet ispitivanja, ili ako takvih proizvoda nema, drugi proizvodi koji, iako nijesu jednaki u svakom pogledu, imaju osobine koje su veoma slične osobinama proizvoda koji je predmet ispitivanja.

Kriterijumi za primjenu

Član 36

- (1) Vlada može da uvede obavezu plaćanja antidampinške, odnosno kompenzatorne carine, ako je, nakon postupka ispitivanja sprovedenog u skladu sa ovim zakonom, utvrđeno da:
 - 1) postoji značajan porast dampinškog ili subvencionisanog uvoza u odnosu na domaću proizvodnju ili potrošnju;
 - 2) su cijene takvih uvoznih proizvoda znatno niže od cijena sličnih domaćih proizvoda ili da su te cijene uticale na smanjenje cijena sličnih domaćih proizvoda u značajnoj mjeri ili da su spriječile povećanje cijena domaćih proizvoda do koga bi inače došlo;
 - 3) je kao posljedica takvog uvoza pričinjena znatna šteta pojedinoj proizvodnoj grani ili ako prijeteći opasnost da do takve štete dođe.
- (2) Ako se u postupku ispitivanja utvrdi da znatna šteta nastaje i zbog drugih uzroka, a ne isključivo zbog dampinškog, odnosno subvencionisanog uvoza, takva šteta ne može biti osnov za uvođenje kompenzatornih, odnosno antidampinških carina.
- (3) Stopa antidampinške carine utvrđuje se u visini dovoljnoj da otkloni štetu i ne može biti viša od dampinške marže, odnosno razlike između normalne vrijednosti i cijene po kojoj se roba izvozi u Republiku.
- (4) Stopa kompenzatorne carine utvrđuje se u visini dovoljnoj da otkloni štetu i ne može biti viša od punog iznosa subvencije.

Postupak ispitivanja

Član 37

- (1) Nadležni organ sprovodi postupak ispitivanja postojanja dampinškog i subvencioniranog uvoza na osnovu pisanog zahtjeva podnijetog od strane ili u ime pojedine proizvodne grane.
- (2) Zahtjev je podniet od strane ili u ime pojedine proizvodne grane ako ga podnesu:
 - 1) domaći proizvođači čija zajednička proizvodnja predstavlja više od 25% ukupne domaće proizvodnje sličnog proizvoda;
 - 2) ukupna zajednička proizvodnja proizvođača iz tačke 1 ovog stava predstavlja više od 50% proizvodnje domaćih proizvođača koji podnose zahtjev, podržavaju zahtjev ili se suprotstavljaju zahtjevu.
- (3) Proizvođači povezani sa uvoznicima ili izvoznicima subvencionisanih ili dampinških proizvoda, odnosno proizvođači koji su sami uvoznici takvih proizvoda ne moraju se smatrati dijelom pojedine proizvodne grane.
- (4) Nadležni organ ispituje podnijeti zahtjev iz stava 1 ovog člana i odlučuje o pokretanju postupka ispitivanja.
- (5) Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako postoji dovoljno dokaza o dampingu, odnosno subvenciji, šteti i uzročnoj vezi, nadležni organ može da pokrene postupak ispitivanja po službenoj dužnosti."
- (6) Nadležni organ ne obavještava o podnijetom zahtjevu za pokretanje postupka ispitivanja. Nadležni organ obavještava o pokretanju postupka ispitivanja, kao i o svim narednim fazama postupka.
- (7) Postupak ispitivanja okončava se najkasnije u roku od 12 mjeseci od dana pokretanja.

Zahtjev

Član 38

Uz zahtjev za pokretanje postupka ispitivanja podnosilac prilaže potrebne dokaze, uključujući i:

- 1) opis proizvoda;
- 2) podatke o udjelu podnosioca zahtjeva u ukupnoj domaćoj proizvodnji proizvoda iz tačke 1 ovog člana;
- 3) podatke o državi ili državama porijekla ili izvoza, o svakom poznatom izvozniku ili stranom proizvođaču i licima koja uvoze proizvod iz tačke 1 ovog člana;
- 4) podatke o dampingu, odnosno subvencionisanju, šteti nanijetoj domaćoj industriji dampinškim, odnosno subvencionisanim uvozom i o uzročnoj povezanosti između dampinškog, odnosno subvencionisanog uvoza i štete.

Zainteresovana lica

Član 39

- (1) Zainteresovana lica, uključujući i korisnike proizvoda koji predmet postupka ispitivanja koriste u procesu proizvodnje, kao i reprezentativne organizacije potrošača, mogu da učestvuju u postupku ispitivanja u cilju zaštite svojih interesa, imaju pravo da:
 - 1) se sastanu sa učesnicima u postupku koji imaju suprotstavljene interese;
 - 2) se izjasne o činjenicama usmenim putem;
 - 3) izvrše uvid u sve za njih značajne podatke koji nijesu označeni kao povjerljivi.
- (2) Prije odlučivanja o postojanju dampinga, odnosno subvencije nadležni organ obavještava strane u postupku i zainteresovana lica o bitnim činjenicama koje čine osnov za pokretanje postupka ispitivanja i poziva ih da se izjasne u roku od 30 dana, po čijem isteku će donijeti odluku o postojanju dampinga, odnosno subvencije.

Odluka

Član 40

Vlada odlučuje o uvođenju antidampinške, odnosno kompenzatorne carine, u slučaju utvrđivanja postojanja dampinga ili subvencija.

Privremene mjere

Član 41

- (1) Po isteku roka od 60 dana od pokretanja postupka ispitivanja Vlada može da uvede sljedeće privremene mjere, i to:
 - 1) privremenu antidampinšku, odnosno kompenzatornu carinu;
 - 2) polaganje jemstva u iznosu jednakom privremeno utvrđenoj antidampinškoj ili kompenzatornoj carini.
- (2) Privremene mjere iz stava 1 ovog člana uvode se, ako se:
 - 1) utvrdi postojanje dampainga, odnosno subvencije i štete za pojedinu proizvodnu granu;
 - 2) utvrdi da zbog odlaganja primjene antidampinških, odnosno kompenzatornih mjera mogu nastupiti teško otklonjive štetne posljedice;
 - 3) stranama u postupku i zainteresovanim licima omogući da dostave podatke u cilju zaštite svojih interesa.
- (3) Odluka o uvođenju privremenih mjera objavljuje se u "Službenom listu Republike Crne Gore".
- (4) Privremene mjere ostaju na snazi najduže šest mjeseci u slučaju antidampinških, odnosno četiri mjeseca u slučaju kompenzatornih mjera.

Naplata i povraćaj

Član 42

- (1) Ako je konačan iznos antidampinške ili kompenzatorne carine veći od plaćenog, odnosno položenog iznosa u skladu sa odlukom o uvođenju privremene mjere, neće se naplatiti razlika.
- (2) Ako po okončanju postupka ispitivanja nije utvrđeno postojanje dampainga ili subvencije, odnosno ako je konačan iznos antidampinške ili kompenzatorne carine manji od iznosa plaćenog u skladu sa privremenom mjerom, plaćeni iznos, odnosno razlika vraća se bez odlaganja.

Trajanje

Član 43

- (1) Antidampinška, odnosno kompenzatorna carina ostaje na snazi koliko je potrebno da se otkloni šteta, a najduže četiri godine od dana uvođenja.
- (2) Tokom perioda iz stava 1 ovog člana, nadležni organ ispituje potrebu za primjenom antidampinške, odnosno kompenzatorne carine, u skladu sa odredbama ovog zakona koje uređuju postupak ispitivanja.
- (3) Kada ispitivanje iz stava 2 ovog člana pokaže da ukidanje dampaingne, odnosno kompenzatorne carine neće prouzrokovati nastavak, odnosno neće dovesti do ponovnog dampainga ili subvencije, i posledičnog nastanka štete pojedinoj proizvodnoj grani, Vlada ukida antidampinšku, odnosno kompenzatornu carinu.

2. MJERE ZA ZAŠTITU OD PREKOMJERNOG UVOZA

Kriterijumi za primjenu

Član 44

- (1) Vlada može da primijeni mjere za zaštitu od prekomjernog uvoza (u daljem tekstu: zaštitne mjere), ako, u postupku sprovedenom u skladu sa odredbama čl. 44 - 50 ovog zakona, utvrdi da se određeni proizvod uvozi u povećanoj količini u odnosu na domaću proizvodnju i to tako da nanosi ili prijeti da nanese ozbiljnu štetu domaćim proizvođačima istog ili sličnog proizvoda.
- (2) Domaću proizvodnju iz stava 1 ovog člana čine proizvođači istih, sličnih ili neposredno konkurentskih proizvoda čija zajednička proizvodnja predstavlja pretežni dio ukupne proizvodnje tih proizvoda u Republici.
- (3) Ozbiljna šteta iz stava 1 ovog člana je značajno i sveobuhvatno slabljenje položaja domaće proizvodnje.
- (4) Zaštitna mjera primjenjuje se na uvoz svih proizvoda iz stava 1 ovog člana nezavisno od države porijekla, odnosno države izvoza.

Odluka

Član 45

- (1) Nadležni organ, po službenoj dužnosti, pokreće i sprovodi postupak ispitivanja radi utvrđivanja postojanja ozbiljne štete, odnosno prijetnje od nanošenja ozbiljne štete.
- (2) Odluka o pokretanju postupka objavljuje se u "Službenom listu Republike Crne Gore".

Oblik zaštitne mjere

Član 46

- (1) Zaštitne mjere su količinska ograničenja ili povećanje stope carine.
- (2) Ako je kao zaštitna mjera uvedeno količinsko ograničenje, uvoz se ne može ograničiti na količinu manju od prosječnog uvoza u trogodišnjem periodu koji prethodi ovom uvozu.
- (3) Zaštitna mjera primjenjuje se u mjeri neophodnoj da se spriječi ili otkloni ozbiljna šteta ili omogući prilagođavanje domaće proizvodnje.

Trajanje

Član 47

- (1) Zaštitna mjera ostaje na snazi koliko je potrebno da se otkloni šteta, a najduže četiri godine od dana uvođenja .
- (2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, Vlada može da produži period primjene zaštitne mjere, ako, u skladu sa ovim zakonom, utvrdi da je primjena zaštitne mjere i dalje neophodna i da postoje dokazi da se proizvođači prilagođavaju.
- (3) Zaštitna mjera čija je primjena produžena u skladu sa stavom 2 ovog člana ne može biti restriktivnija nego što je bila prije produženja.
- (4) Ukupan period primjene zaštitne mjere ne može biti duži od osam godina.

Ublažavanje

Član 48

- (1) Ako se primjenjuje duže od jedne godine, zaštitna mjera postepeno se ublažava.
- (2) Ako se zaštitna mjera primjenjuje duže od tri godine, Vlada ispituje potrebu za primjenom mjere najkasnije prije isteka polovine perioda za koji je uvedena.

Primjena

Član 49

- (1) Zaštitna mjera ne može da se uvede na uvoz proizvoda koji je prethodno bio predmet takve mjere prije isteka roka jednakog periodu primjene prethodne mjere, koji ne može biti kraći od dvije godine.
- (2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, zaštitna mjera u trajanju od najduže 180 dana može se uvesti po isteku roka od godinu dana, ako proizvod nije bio predmet zaštitne mjere više od dva puta u periodu od pet godina prije uvođenja zaštitne mjere.

Privremene mjere

Član 50

- (1) Vlada može da uvede privremenu mjeru, u trajanju od najduže 200 dana, u vidu povećanja stope carine, ako je u postupku ispitivanja nesumnjivo utvrđeno:
 - 1) da je povećani uvoz prouzrokovao ili prijeti da prouzrokuje ozbiljnu štetu;
 - 2) da bi odlaganje prouzrokovalo nastupanje teško otklonjivih štetnih posljedica.
- (2) Iznos naplaćen primjenom odredbe stava 1 ovog člana vraća se u najkraćem roku uvoznicima od kojih je naplaćen, ako se u daljem toku ispitivanja utvrdi da povećani uvoz nije izazvao niti prijeti da izazove ozbiljnu štetu domaćoj proizvodnji.
- (3) Trajanje privremene mjere uračunava se u vrijeme primjene zaštitne mjere iz člana 47 ovog zakona.

DIO PETI

NADZOR

Nadzor nad sprovođenjem zakona

Član 51

Nadzor nad primjenom ovog zakona i propisa donijetih na osnovu njega, u okviru nadležnosti utvrđenih ovim zakonom, vrše: organ državne uprave nadležan za poslove spoljne trgovine; organ državne uprave nadležan za poslove kulture; organ državne uprave nadležan za poslove zaštite zdravlja biljaka i životinja; organ državne uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine i organ državne uprave nadležan za poslove zaštite zdravlja.

DIO ŠESTI

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 52

Prava iz pojedinačnih akata u vezi sa spoljnom trgovinom koja nijesu u cjelini iskorišćena do dana početka primjene ovog zakona mogu se iskoristiti u rokovima utvrđenim tim pojedinačnim aktima.

Član 53

Postupci u vezi sa spoljnom trgovinom započeti do dana početka primjene ovog zakona biće okončani u skladu sa propisima koji su važili do dana početka primjene ovog zakona.

Član 54

Započeti prekršajni postupci i postupci po privrednim prestupima koji se vode za prekršaje, odnosno privredne prestupe propisane Zakonom o spoljnotrgovinskom poslovanju ("Službeni list SRJ" br. 46/92, 49/92, 16/93, 24/94, 28/96, 29/97) biće okončani u skladu sa propisima koji su važili do dana početka primjene ovog zakona.

Član 55

Propisi za primjenu ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 56

Danom početka primjene ovog zakona prestaje da važi Zakon o spoljnotrgovinskom poslovanju ("Službeni list SRJ" br. 46/92, 49/92, 16/93, 24/94, 28/96, 29/97), Uredba o spoljnotrgovinskom poslovanju ("Službeni list RCG", br. 33/00, 44/00), kao i propisi donijeti na osnovu Zakona o spoljnotrgovinskom poslovanju i Uredbe o spoljnotrgovinskom poslovanju.

Član 57

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore".